

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál úri utca 453dik szám alatti Trattner-károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatásnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnek és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Fölmentés, kinevezések és előléptetések; névmagyarítás; a' tiszavölgyi társulat központi választványának ülései; jöjünk tisztába a' megye és centralisatióval I; Nógrád, Szepes és Bars megyék közgyűlései; horvátországi dolgok; erdélyi ügyek; tudósítás a' m. természettudományi társulat pályakérdéséről; czáfolat Szokolczáról; budapesti napló.)

Amerika. (Rendkívüli hadi mozgalmak; az önkéntesek buzgósága; Torres miniszteriuma fölöslik; elegy.)

Portugália. (Újabb lázadási kísérletek; a' közönség helyreállítása.)

Spanyolország. (A' cataloniai zendülés végkép elnyomva; vasuti munkálatok; elegy.)

Anglia. (Az Oregont illető kérdés az amerikai és angol státusok közt reménybelileg kiegyenlítő; parlamenti tárgyalások; miniszterkrízis; elegy.)

Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ócs. s. ap. kir. felsége f. július hó 2káról következő legfensőbb, sajátkezűleg írt levelet méltóztatott fölg. estei Ferdinánd ó kir. fonségéhez intézni: „Kedves bátyám Ferdinánd főherceg! Az okokat, mik Kedvességedet f. é. június 21kei előadása szerint, Galicia főkörmányától fölmentése iránti kérelmére bírták, megfontolván, azokat illoleg méltánylom 's kívánatát ezennel teljesítem. — Különös örömemre s oigál, Kedvességének e' mellett teljes elismerésem fontos és hasznos szolgálatai irányában, miket évek óta háznak és a' státusnak tett, kijelentem, fentartván magamnak, hogy előfordulandó alkalommal megpróbált belátását 's érett tapasztalásait tovább is igényelhessem. Bécs, júl. 2. 1846. Ferdinánd s. k.”

Ócs. s. ap. kir. Fölsége a' Markus Ignác nyugalmazott udv. tanácsos halála által megürült sz. István magy. kir. rendének titoknoki állomására Kussenics Tádéd stantantási előadót, a' rend eddigi kincstartóját; a' rendnek kincstartójává pedig Bartal György magy. kir. udv. kanzellari tanácsnokot érdemesiten legkegy. méltóztatott.

Ócs. s. ap. kir. Fölsége Szerdahelyi Pál szatmármegyei első alispánt ugyanazon megye főisp. helyettesévé kinevezni legkegy. méltóztatott.

A' debreczeni kerületi táblánál megürült jegyzőségre Valkovics Antal ottani ígató; ígatóságra pedig Szabó Pál kiadó lón érdemesítve. (P. Z.)

Ócs. s. ap. kir. Fölsége Sziloboda Pál orszlányi ev. l. k. sz. vezetéknevének „Szabados“ra változtatását kegyelmesen megengedni méltóztatott.

A' tiszavölgyi társulat központi választványai üléseit f. h. 6kán ismét megkezdé. Széchenyi István gr. ó nm. előadja pénzügyi eljárásainak sikerét. Tiszavölgy sebb jövedője hazafi keblének legbensőbb vágyódását képezvén, mint a' vállalat minden ágaiban, ugy különösen ez annyira lényeges részében tett lépései mindig közelebb viszik az ügyet fejlődéséhez. Előadása szerint a' vállalat végbehajtására szükséges pénzerő maga idejében hiányzani nem fog. Most a' szabályozási munkálat megkezdésére 400 ezer p. ftnyi előleges kölcsön iránt köttetett szerződés ötös kamattal. Ehez számítva még a' só felemelt ári alából 's k. kincstárból járó segélypénzeket, 550 ezer p. ftnyi összeg áll jelenleg a' társulat czéljaira készen, mi lehetővé teszi, hogy a' munka még e' nyáron megkezdessék. E' czélból a' tisztelt gróf 's a' központi választvány tagjai a' müértő személyzetel együtt Szegedről kezdve fölfelé „Szeged“ gőzönlátogatják meg a' Tiszát, 's különösen azon pontokat, melyeknél az auguszt. 3ra kitűzött debreczeni gyűlés után a' vízi munkálatok megkezdetni fognak. — Folyó hónap 16kán lesz a' megjelenés Szegeden, 17kén részt vevend a' társaság a' csongrádi vízszabályozó egyesület gyűlésében. 18. v. 19kén indul a' gőzös Szegedről Csongrád felé, 's 19 vagy 20kán leend Szolonok — 20 vagy 21kén Tiszabón, 21 v. 22kén Tiszafüreden, 22 vagy 23kán Tisza-Dobon, 23v. 24kén Tokajban, onnan ha a' Bodrogon gőzössel haladni nem lehetne, tengelyen utazandik a' társaság 24 v. 25kén Sáros-Patakra 's onnan 27re S. A. Ujhelybe a' zemplényi vízszabályozó társulatok gyűlésére, ahol egyszersmind elhatározandja további utazása alatt tartandó állomásait, miről akkoron az illetők értesítetnek fognak. Kik a' vállalat iránt hazafi rokonszenvvel viseltetnek, kétségenkül örömmel sietendnek részt venni ez érdekes kirándulásban, melynek emlékétt egykoron áldani fogják a' szabályozott Tiszavölgy lakosai. Auguszt 17ke táján hihetőleg megkezdetnek Bereg, Ung, Zemplény, Szabolcs, Heves és Csongrád megyékben a' munkálatok, melyek részletesen fognak a' debreczeni n. gyűlés elibe terjesztetni, hasznos szolgálatot teendek ez okból az ügy barátok's különösen a' köztisztviselők, ha erélyesen figyelmeztetni és serkenteni fogják addig is a' dolgozó osztályt, hogy az érdeklött időre munkához készül-

jenek, mely nemesak azonnal bérerdemlére nyújtand alkalmat, de utóbb a' szabályozásból eredő annyi áldással jutalmazandja becsületes ügyekezettiket.

Itt az idő, eljött a' kedvező alkalom hazafiak! csak egyelértés és munkásság az eljárásokban 's lelkiismeretes pontosság a' törvény's igazság alapjaira fektetett költségviselésben — 's Tiszavölgy megmentve eddigi csapásától, boldog és virágzó leend. *)

Jöjünk a' megye és centralisatióval tisztába. *)

Egy ember szavára mozdul avagy tepseda' nemzet. Centralisatio. Semmit rólnak nélkülünk. Megye.

Legyen szabad egy rövid előszó.

Nagy baja korunknak az, hogy ma szerfölött sok papiros gyártatik. Egykor, míg ez áru hasonlíthatlanul kevesebb 's drágább volt, tudja isten, hogy, hogy nem, az irodalomban is sokkal nagyobb belsúly (intensio) uralkodott. És pedig számtalanon mondják, hogy ma mára' tudás köre teljesebb is, tágabb is, mint volt akkor, midőn az úgynevezett classici művek íratlak. Mikép fejtheti hát meg a' nagy ellenmondást? mi nem tudjuk máskép, mint azzal, hogy sok a' papiros. E' miatt az írói világban szörnyű könnyelműség ütötte fel uradalmát: mi e' könnyelműségnek tulajdonitunk legalább is 2/3 rész az összes selejtből. — Nekünk a' tárgy, melyről írunk, nem egy óra előtt 's kivált nem e' pillanatban botlott eszünkbe; nem csapott fejünkbe villámint; hanem magunk kerestük össze annak minden elemeit csendes fáradsággal, 's megfontoltuk azt előbb egész tehetségünk mérlegén. Ha rosszat, sejtett teszünk mi is papírra, a' könnyelműség vádját bizonyosan senki nem róhatja ránk; 's gyengességünkért....., no már e' részben vigasztal az, hogy társ nélkül nem szükkölködünk. —

Hogy megkönnyítsük az olvasónak cikkünk általános felfogását, előrebocsátjuk annak rövid sinopsisát. — Két fő szakaszra oszlik dolgozatunk: az elsöben tárgyaljuk a' centralisatiót, másodikban a' megyerendszert. E' két szakasznak mindenikét ismét külön négy főbb pontra osztottuk. El s o szakaszunk 1) pontja adja a' centralisatio értelmezését és alapvonásait, — 2) pontja adja azon kérdés megfejtését: vajjon öszszefér é centralisatióval a' népgyűlési jog? — 3) pontja adja a' centralisatio elméletéből folyó egyetlen alkotványos biztosíték leírását, — a' 4) pont többrendű scholionokat tartalmaz. Második szakaszunk 1) pontjában meg vannak írva a' megye értelme és alapelvei, — 2) pontjában a' megye és népgyűlési jog összehasonlítottak, — 3) pontjában a' megyerendszer által föltételezett alkotványos biztosítékok mulattatnak ki, — 4) pontjában végre ezen szakaszra szinte többrendű scholion foglaltatik. Most méltóztatnának: „A' centralisatio sem sola salvifica“ — ezt már egyszer mondtuk. „A' megye szinte ott nem sola salvifica“ — ezt pedig most mondjuk. 'S így átlátja mindenki, hogy a' mi politikai religiónk sem nem vak, sem nem elfogult: mert föltétlenül semmihez nem ragaszkodunk.

Mellyik, vagy minő volna a' föltétlenül legbiztosabb álladalmi szerkezet? ezt megfejtetni, embernek elég bölcseleg nem adatott. Az ember magában rejti az állatvilágnak 's állattermészetnek millió sajátságait: magasztos hála-öszönt, mint az orszlán; alávaló ravaszsgot, mint a' róka és macska; vérszomjat, mint a' hiéna; szelidséget, mint a' galamb; vad erőt, mint a' tigris; tüdő gyengeséget mint a'

*) A' tiszavölgyi ügy iránt szívességet tanúsítandnak a' t. cz. szerkesztőségek, ha e' körülményt lapjukba felvenni méltóztatnak. Szerk.

*) Az itt megkezdett velős értekezés néhány számon át fog húzódni, ez okból nem mulasztjuk el az tisztelt olvasóink figyelmébe különösen ajánlani; mert épen a' centralisatio kérdése az, mely alkotványos országokat átalakulásuk korszakában leginkább székott foglalkodtatni. E' kérdés mellett agítálva indult meg az 1844: II. félévi P. Hirlap is; mely irányáról ugyan 1846ik évi első számában ideiglen lemondott, de magát az elvet, mint meggyöződésén alapultat — pártorganumhoz illoleg — fentartá. Azon idő óta lapjainkban is megfordultak e' kérdésre vonatkozó rövidebb 's hosszabb észrevételek, czáfolatok; 's néha dolog velejébe vágóbb értekezések, de kimerítőleg sem itt, sem a' P. H. ban sem az Erd. 's Budapesti Híradóban nem vitatott meg. Ezt tekintetbe véve czél- és korszerű szolgálatot vélünk tenni a' hazának 's törvényhozásra készülő tagjainak, ha avatott tollu derék dolgozó társunknak ezen — fennálló institutióinkra 's centralisatióra vonatkozó alapos értekezést, — mennyire lehet, egész terjedelmében közöljük. Szerk.

bárány; hűséges háziasságot, mint az eb; szelidíthetlen vadsgot, mint a' farkas; szorgalmat, mint a' hangya; természetli ügyességet, mint hód vagy méh; folyton-folyó adózási passivitást, mint a' tehén; igatürelmet, mint az ökör; rugdalódzó makranczot, mint a' számár; restséget, mint a' bivaly; esacsaságot, mint a' szajkó; hallgatagságot, mint a' hal; tisztaságszeretetet, mint a' hattyu; mocsokkedvelést, mint a' béka; mások léte ellen czélzó finom hálószerzési képességet, mint a' pók; saját veszébe futó oktalan vakságot, mint a' légy; 'sat. 'sat. 'sat. Az ember a' legvalódibb camoelon, a' camoelonnak ideálja. Az állatok valamennyijének bírja több vagy kevesebb sajátságait, 's ezeken föllül még-még e m b e r i sajáttokkal is bír. A' sas csak sas, az ökör-szem csak ökörszem: az ember m i n d e n állat, egyben. — Illy lénynek már melyik, vagy minő volna a' föltétlenül legbiztosabb, vagyis az egyedül üdvezítő álladalmi szerkezet? ezt megmondani, ember csakugyan nem képes. Ez tehát kérdés sem lehet. A' miről vitatkozhatunk, egyedül az: „vajjon ez 's ez szerkezet ez 's ez nemzetnek biztosabb é, mint egy egészen másnemű szerkezet ugyanezen nemzetnek?“ — Hogy politikában teljességgel nem léteznek föltétlenül érvényes igazságok, ezt már Solon is állatta volt: 's ezért ő maga az általa föllállított athenaei statusszerkezetről ugy nyilatkozott: hogy az nem a' legjobb szerkezet föltétlenül, de legjobb, mondá, az athaenei népnek. Mi is azt kérdehetjük tehát egyedül: „nekünk magyaroknak melyik a' biztosabb forma: centralisatio é, vagy saját alkotványos szerkezetünk?“ —

És ezen főpontot mindenekelőtt ki kelle tűznünk, hogy mindenki meggyöződők, mikép mi nem politikai eszmények (idealok) felett vitázunk.

De szükség előrebocsátani egy második pontot is. 'S ez az: hogy mi a' megyét és centralisatiót állítván (értekezésünk czimében) egymással párvonalba, koránsem teszük ezt azon együgyü hittel, mintha már ekkép két egészen állana egymással szemközt. Ez azon pont, mely körül a' középkelet P. Hirlap ezimeres mystificatiót követelt el, úgy állítván centralisatiót mindig a' megye ellenébe: 's így aztán némi következetességgel felállithatta a' további hamis elvetis, hogy t. i. a' megyerendszer felelős kormányal öszsze nem fér. Más szóval: a' megyét nem csupán mint alkotványunk egyik tényezőjét, de mindig mint alkotványegészet adta ki, — 's ekkép az öszszes magyar alkotvány hasonfelét (jogbiztosítéki szempontból) elperelte. Ah milly mosolyogva tette hőkját az ellenhad tollvezére ezen szerencsés rokonelvi találkozásnál! És nem vette senki észre, hogy a' két oldal vezérei mind csupán egy bizonyos zűkességnek engedtek, midőn ez elvben — vagy minek is nevezük — egymással kezelt fogának. Egyik jól érezte, hogy ha sikerülne elhítenie azt, mikép a' megye 's kormányi felelősség csakugyan öszsze nem férő két ellentét, ekkor a' centralisatiót majd inkább fognák imádni a' (könnyen) hívők. A' másik oldal ellenben jó szolgálatot vélt tenni..... no 's kinek? minek? — ej, hát törvényeinknek (!). A' P. Hirlap bizonyosan szinte nem ignorálta ezeket, nem, ezt föl nem tehetjük a' közvélemény (?) organumáról; hanem, mint mondók, szükségét érezte egy olly hit terjesztésének a' megyerendszerről, a' mely úgy törvényeinkkel, mint a' megye elméletével homlokegyenest ellenkezik. De volt még ezen állhit terjesztésének közelebbi oka is. A' P. Hirlap akkorivezetőji t. i. körülnézték magukat az országban, hazai közéletünk legújabb történetmezéjén: és mivel nem látták a' mit látni akartak, a' mi meg van írva haldokló, de meg nem halt törvénybetűkben —, mondjuk, mivel ezt nem látták közéletünkben: tehát következtést huztak „a non esse ad non posse.“ Az eljárás mindenesetre nem tanúsított politikai mély tapintatot.

Ismételjük tehát, a' mit feljebb mondánk, hogy midőn párvonalba teszünk megyét centralisatióval, koránsem gondoljuk, hogy ekkép két egész áll egymás ellenében. Ez csak akkor lehet, ha centralisatio az öszszes magyar alkotványal (mely természetesen több, mint a' megye egyedül) szembesítetik.

Végre, még egy harmadik pontra nézve is előlegesen tisztába kell jónunk.

A' középkori P. Hirlap megyerendszerünknek mindig csak torz és émelgős gyakorlati képét rajzolá olvasóinak. Tudni, vagy gondolni sem akart semmit azon megyéről, mely ma, igaz, hogy nincs; de legfeljebb egy két évtized alatt bizonyosan meglesz. Mig a' centralisatio ajánlásánál, dicsőítésénél nagyon is utilisálta az elméletet: addig a' me-

gyét épenséggel nem akar elméleti minőségében szemügyre venni; míg saját bálványát a'hol ráfért—ki is festette: addig a' megyét csupán kifordítva mutogatta. Mi illy taktikával meggyőződést teremteni nem akarunk. Azért itt e pontban előlegesen tudtul adjuk mindenkinek, a' kiket illet, hogy mi jelen egész cikkünk folytán mind a' megyét, mind a' centralisatiót tisztán elméleti alapelveik szerint fogjuk fejtegetni. Ezen modort a' szoros igazság és a' vitatkozás czélja követeli.

'S ekkép a' három fő szempont fel van állítva itt mindjárt értekezésünk küszöbén. A' bővebb taglatat — következnek. —

I. Lássuk először a' centralisatiót.

Mielőtt ezen bálványát a' legújabb státusbölcseknek boncolás alá vennék, nem titkolhatjuk el keblünknek egy mély érzelmét. Nem titkolhatjuk el az örömet, hogy, midőn körülhúzóva Europa országait, azoknak többségében vagy az úgynevezett alkotmányos, vagy a' korlátlan hatalmu központosítást látjuk megalapítva: ellenben éppen min hazánk az, mely ez arany borjút nemcsak nem imádja, de oltárra emelni nem is o hajlja. Ha csak lelki szemünk teljesen nem kápráznak, miszerint talán a' fehér is sötétnek látnók, különben azt hisszük, hogy mi ezen bálvány lelkének lelkébe (ha csakugyan bálványunk lelké van) hatoltunk; 's azt hisszük, hogy, ha sikerül nekünk ezen európai divatképet oly híven rajzolnunk, a' mint azt hosszabb szemlélet után felismertük: — feljebb kifejezett örömünk ekkor igen ragadós leend.

Nem tudjuk, mások minő fogalmat kötnek össze e szóval: alkotvány. Részünkről—mi az alkotvány alatt szükségesképen azt értjük, hogy: a' státushatalom (a' legfőbb, mi a' státusban uralkodik) a' nemzetnél legyen okvetlenül. Nem hogy a' nemzet maga közvetlenül alkossa szükségképen a' törvényt, 's maga közvetlenül végrehajtsa azt, hanem hogy e' két hatalom—ának a' nemzetakarát egyedül elve legyen. Azaz, ha nemgyül is össze az egész nemzet (minthogy ez többnyire lehetetlen is) egy helyen törvényt alkotni: de a' törvény mégis a' nemzetakarát legyen szükségképeni megtestesülése. És ha nem hajja is végre minden törvényét maga közvetlenül a' nemzet, de felügyelhesen: hogy másképp, mint ő akarta, midőn a' törvényt hozta, soha ne hajthatassék az végre senki által. Azt tartjuk, mindez minden öntudatos alkotványbarát által egészen elfogadott igazság.

A' következtetés, mit ebből lehúunk, az: hogy alkotványos centralisatio ez értelemben nem is képzelhető; azaz: hogy alkotványos centralisatio tulajdonkép nincs is, nem is lehet. — Figyelmet kérünk. Ha a' szavaknak más értelmét, mint a' mellyel philologica és logice bírnak, nem tulajdonítunk, ekkor ezen állításunk mindenki előtt természetes lesz. Ha pedig valamit körök is nevezhetünk, és mégis négyeszetet értünk alatta, oh ekkor, uraim, a' központosítás is többé nem központosítás, hanem a' legszűlebb alapu népuróság (demokratia) lesz. Jöjünk tisztába tehát mindenekelőtt a' centralisatio értelmével, úgy mint azt az okszerű elmélet, és nem az önkényes praxis megnáta-rozza. —

Centralisatio, nomine et omine, minden státushatalomnak egy physikai vagy erkölcsi személyben való egyesülését jelenti és föltételezi. Ez olly szükségképeni attributum a' központosítás fogalmában, mint körében a' kerekesség. — De, urak, ha minden státushatalom egy physikai vagy erkölcsi személyben összpontosítatik, azaz ha a' nép eredeti összes hatalma átbocsátatik, — a' néptől, melly eredetileg (míg az alkotvány fel nem állított) bírta, másra ruháztatik: vajjon a' népnél is megmarad e az, daczára a' törvényes transvestitióknak? azon transvestitióknak, mellynek — föl kell tennünk — mindig ama teljes bizalom az alapja, mellyel a' nép a' physikai vagy erkölcsi személy iránt, kire saját legfőbb hatalmát ruházta, viseltetett. Hogy a' nemzet magának is fentartsa, és az is (vagy azok is) a' kire bízta, egészen bírja ezen hatalmat: ez teljes lehetetlen. És ha tudja isten, minő csudaképen ez mégis lehet volna, akkor bizonyosan az nem lenne központosítás. No de ha már az alkotvány fogalma csakugyan abban áll, hogy a' nemzetnél legyen okvetlenül a' legfőbb hatalom: ekkép a' centralisatio nyilván és kézzelfoghatólag nem alkotványos szerkezet.

De önk talán a' központosítás philologiai értelmezését fogják saját részökre paizsul használni, mondván: „hisz a' központosítás nem annyit jelent, mintha a' nép saját hatalmát másokra ruházná, sőt éppen azt jelenti, hogy a' legfőbb hatalom a' központi birtokossal (a' törvényhozó testtel) és a' néppel közös marad: mert központosítás már vi vocis egyesítés és nem külön szakítás.“ — Igenis, urak, ha önk valamely institutiót, valami organumot mutathatnának fel, melly a' nemzet akarátját a' központi hatalommal — a' törvényhozással — akkép közölné, hogy ezen nemzetakarát a' központra nézve kötelező hatá-

su legyen, vagyis hogy a' nemzetakarát a' törvényhozó test akarátjával ugyanegy legyen: ekkor mentve volna az alkotványosság. Amde illy organumra még elméletileg sem hivatkozhatunk önk, gyakorlatban pedig mindenütt akkép központosítják a' legfőbb hatalmat, hogy a' központ (a' törvényhozó test) kötelezőleg legkisebb sugárt sem vesz be magába, nem szabad bevennie a' népkarátból — csupán a' meggyőződés levén azon egyedül sinormérték, mellyet követni a' törvény által utasítva van. Hogy szólag nem fosztják meg önk a' népet a' hatalomtól: ezt elhiszszük; de tetteleg csakugyan megfosztják. Mert miután a' törvényhozó test egyedül saját meggyőződéséhez, belátásához van kötve, és sem felülről sem alólról nem szenvedhet semmi kötelező befolyást: e' szerint kézzelfogható, mikép centralisatio által a' nemzet csupa merő szenvedőlegességre van kárthatva. 'S így még egyszer mondjuk, hogy az önk centralisatiója nem alkotványos — a' szó feljebb igaz értelme szerint.

De talán az alkotvány szó iránt szinte perelnünk kell önkkel; azaz önk talán azt vitatják, hogy nem a' nemzetnek a' státushatalomban részvéte képezi az alkotvány fogalmát, hanem a' végrehajtás felelőssége pusztán, egyedül. No ez egészen görög gondolat: mert ezen fogalom az alkotványról különösen a' görögöknel uralkodott, miszerint önk nem gondoltak szerfölött sokat a' monarchia — a' demokratia — a' oligarchia — a' monarchia, talán mindig csak attól függeszték fel az alkotványosságot, ha bármely kormányforma felelősség alatt állott. De kérjük szeretettel: hogyan értették az eszélyes görögök ezen felelősséget? úgy e, hogy a' végrehajtó kormány akkor is a' törvényhozó testnek, vagy más valamely számoltató hatóságnak legyen felelős, habár ezen törvényhozó test, vagy ezen számoltató hatóság nem is a' nemzetakarát reflexiója, megtestesülése volna? oh nem! — a' hol demokratia (vagyis az összes szabad nép — száma alapított alkotvány) létezett, ott, igenis, a' törvényhozó hatalom vonta feleletre a' végrehajtást, 's így a' nép maga közvetlenül; ott pedig, hol aristokratia vagy oligarchia létezett, vagy maga a' fő-nép közvetlenül, vagy ezen főnép által választott, 's ennek akarátját híven képviselő bíróság volt a' számoltató bírja. 'S így önk minden esetben eléggé fentarták és megmenték az alkotványosságot. De hogyan érték önk, centralisták, a' felelősséget e' tekintetben? No, hiszen önk is szeretnék mondani, hogy a' centralisatióban a' nemzetnek felel a' miniszter: de ezt senki se hiszi: — mert a' központosított törvényhozás — akárki mint okoskodják is — vagy soha, vagy csupa véletlenül hű reflexiója a' nemzetakarátnak, miután a' képviselők háza is, saját meggyőződésén ki vül más befolyást kötelezőnek nem ismer. E' szerint önk is (habár a' végrehajtás felelősségében keresik is az alkotványosságot), miután ezen felelősséget úgy akarnák értetni, miszerint a' feleletre vonó legfőbb hatalom per fictionem juris: maga a' nemzet, — ekkép implicite szinten ugyanazt tartják az alkotvány fogalom-bélyegének, a' mit mi, t. i. a' legfőbb hatalomnak végboncolatban a' nemzetnél létezését, vagyis a' nemzet önralkodását. Mivel azonban ezen nemzeti önralkodás az önk legfinomabb jogfictiója mellett sem található fel centralisatióban: — végre is tisztán áll, miszerint a' centralisatio a' feljebb értelemben csakugyan nem alkotványos szerkezet.

Annyit megengedünk, hogy a' centralisatio is alkotványos, viszonylag az orosz, török centralisatióhoz. Mert önk legalább egy teljes hatalmu, senkinek nem felelős törvényhozó testnek adták mégis a' jogot: számoltatni a' végrehajtó kormányt, míg amott semmi illy független és teljes hatalmu testület nem bízott meg e' functióra a' nemzet, hanem önmagát alávetette vakon a' szultán — törvényeinek? — nem — a' szultán jó vagy rossz kedvének: mint a' szegény nap alá van vetve a' hatalmas felhők szélelyeinek. —

Ekkép a' centralisatio értelmezésével készen vagyunk. — Ah, hát még csak a' definitió! Uraim, bocsánat, hogy illy lassan megyünk meszszire. Hiszen egyszer majd csak vége lesz életünknek is. Addig azonban túrni kell, hogy üdvezhessünk. — Értetők akarunk lenni mindenk fellett, mert a' tárgy, mellyet boncolgatunk, következtéseiben olly fontos, hogy még az annyira ajánlatos rövidséget is fel kell áldoznunk a' világosságért. Az eddig mondottakat még csak úgy lehet tekinteni, mint összeadásnál v. sokszorozásnál a' műtelt próba nélkül. A' ki teljes tisztában van a' létező és létező statusformák alapisméretével, az talán már eddig is egészen áthatotta elveinket; de mi szeretnénk no 's szeretnénk számot vetni, 's a' próbát is megtenni egyszerre.

A' központosítás magyar apostolai (igy nevezte őket Madách barátom) igen gyakran írták és mondták már, hogy éppen centralisatióban bírná a' nemzet maga a' legfőbb hatalmat. Ezen nép-

szertü de üres hitegetés azt eszközölte az ellenfél számos egyedeinél, hogy jó vélekedés helyett a' központosításról, már még az iránt is kételkedni kezdének: vajjon az a' központosítás csakugyan központosítás é? azaz, vajjon csakugyan (ut vox dicit) központosítja é a' centralisatio a' hatalmakat valahol, vagy talán éppen megosztja, 's így nevével ellenkezőt eszközöl? Mert ugy mondának ezen kételkedők: „hogy ha csakugyan a' nemzet is bírná a' legfőbb hatalmat, meg a' törvényhozó test is bírná: ekkor vagy egyik sem bírná egészen, vagy mindkettő külön egészen bírná azt; 's így vagy nem léteznék valódi státushatalom, vagy két státushatalom állana egymás ellenében. És mind ezen esetben már nem rend, hanem zavar, még pedig alkotványosított rendszerek zavar léteznék az álladalomban. Mondjuk, illyes kételyekre bukkant ama hitegetés következtében igen sok megyebarát.

'S valóban ha elhihetné valaki, miszerint központosítás által a' nemzet maga kötelező befolyást szerezhet a' törvényhozásba, 's így a' státushatalom központjába: ekkor bizony nem tudhatná: hanyadán áll a' centralisatio értelmével a' dolog? Ugyanis, ha a' nemzet számszerinti többsége nemcsak petitióját, de határozó, kötelező akarátját is feltehetné p. o. a' francia parlamentre, és ezt alkotványosan tehetné, ekkor nyilván van, hogy nem a' törvényhozó test, de a' nemzet közvetlenül bírná a' legfőbb hatalmat, 's így ez nem lenne központosítva, hanem lenne a' nemzetnél legszélesebben megosztva. — Ez olly kézzelfogható, hogy sokan (mint a' mi tisztelt antagonistánk: Madách, a' legvilágosb kimutatásoknál is tevő) bizonyosan sopheris mának keresztelendik azt, csak hogy ne kelljen az illy csekélységek czáfolata által részünkről bizonyos esprít de bagatelle-t tanusítani. — Pedig, uraim, ha csakugyan ragaszkodtok azon gondolathoz, miszerint a' nemzet a' törvényhozó központhas határozólag befolyhat 's emellett mégis fenáll a' központosítás is: ekkor már bocsássatok meg, ha benneteket minden létező büvészek mestereikint süvegelünk. Mert hiszen mi is láttuk, hogy embernek orra levágatott, 's vére csak úgy patakzott: és mégis aztán valósággal sem orra nem volt levágva, sem véreből egy csepp sem elvesze, — de azt nem is képzeletűk hallhatni valaha, hogy centralisatio és az egyetemes nemzet legfőbb hatalma együtt egyszerre megférhessenek. Sőt ugy vagyunk teljesen meggyőződve, hogy azon pillanatban, midőn a' nemzet többsége, vagy az összes nemzet kötelezőleg kezdene hatni a' törvényhozó központra: a' centralisatio tüstint semmivé lenne. Mi több, ha a' törvényhozó test csupán arra köteleztetnék, hogy p. o. midőn a' nemzetnek 1/3 része egyet 's mást kérelmez, ezt okvetlenül tanácskozás alá vegye: a' centralisatio elve már ez által is igen nagyon sértve volna.

Ama fentebbi kételyek tehát nem valami szeszélytől, sőt inkább a' legkomolyabb kedélyből foganszának. 'S elosztásuk csak az által eszközölhető, ha a' centralisatiónak (egyenesen magyar apostolai által elferdített) hamis értelme akkép rectificáltatik, miként azt a' szoros elmélet meghatározza. T. i. ha világosan tisztán kijelentjük, miszerint a' centralisatio csak akkor felel meg nevének 's értelmének, ha a' törvényhozó központ maga egy kizáró legfőbb hatalmat képez, ollyat, melly a' végrehajtást egyedül számoltathatja, 's melly maga a' nemzetnek minden kötelező és ellenörködő befolyásától tökéletesen ment és független. — It is joggal megújthatjuk azon kérdést: de tehát alkotványszerű é az, midőn ekkép a' nemzet milliőinak szeméi becsukatnak, 's a' státushatalmat csupán a' törvényhozó kamrákban egybegyűlt néhány száz egyed gyakorolja a' legkorlátlanabb függetlenséggel? Ez, urak, nem alkotványszerű. 'S e'jő az idő bizonyosan, midőn megnyílnak ugy Spanyol- mint Francia- és egyéb országokban a' sok felelős miniszteri és független törvényhozási önkényre a' nemzet szeméi, és ez vissza fogja követelni tulajdon feladott eredeti jogát, 's olly institutiókat alkotand magának, mellyekben és mellyek által nem per fictionem, de valósággal is ő fogja kormányozni önmagát. Mert most éppen a' centralisatio az, melly miatt a' nemzet önkormányzata a' nyugat-európai országokban lehetlenné válik. Keresztury József. (Folyt. köv.)

Nógrádmegyei közgyűlés. Nógrádmegyeinek aratási név alatt ismért közgyűlése B. Gyarmaton június 25-én tartatot. Két, ezt megelőzte napon mult gyűlés alkalmakor kinevezett választvány, a' nemsokára következő, 's már régen várt tisztválasztás rendszabályai kidolgozásában működött, 's mostani gyűlés leginkább a' tisztválasztás ideje meghatározására, 's az akkor előfordulni szokott közbtrányoknak küldötség által kidolgozott és végzésleg is megállapított rendszabályaira czélt. Főispáni helyettes elnöklete alatt igen nagyszámu rendek jelenlétében nyílt meg a' tanácskozás; mindenek előtt a' legutóbb tartatot kisgyűlési végzések hitelesítették meg, ezt nyomban néhány királyi parancs 's intézvény követő, ké-

sőbb fens. nádorunk félszázados ünnepélyének rendezési tanácskozására küldött követeink jelentése olvastatott fel, ezt zajos éljen követte. Ezután az építészalkalmára kidolgozott választványi javaslat olvastatott fel, melynek megalapított főbb pontjai következők: 1) Mindazok, kik hivatalba lépni akarnak, s akár személyesen, akár részökre mások által szegényebb sorsu nemeseket pénzzel vesztegetni, étetni, itatni, muzsikáltatni és zászló alá gyűjtve bevezetni merésznek, kijelölésbe jóni nem fognak. 2) azok, kik nem saját érdekéből, hanem mások részire kolompolnak s az előbbi pontban érintett kihágásokat teszik, megactióztatnak. 3) hogy ha némelyek a tisztikarba megválasztatnának is, s akkor gyanu nem lenne reájok a pénzzel vesztegetés és korteskedésbeni részvétel miatt, de mint hivatalnokokra világsodnék ez ki reájok, — mint annak viselésére képtelenek elmozdítatnak. 4) a tisztválasztás helyszínére ideiglenes szolgabíró, esküdt, ügyvéd, és jegyző fog kinevezetni, kik a rendre felügyelvén, a kispangókat tüstént elfogatandják, a pénzzel vesztegetőket pedig actio alá veszik. 5) Minden tisztviselő a tisztválasztás előtt jegyzőkönyvi szám szerint a nála levő irományokat levéltárba bepecsételve átadni köteles; kik pedig ezt elmulasztánák: mint irományok letartóztatási bűnhődnek. 6) A szavazás nyilvános lesz. 7) Szomszéd megyék is meghivatni, de küldötteik, hacsak nem megyebeli birtokosok, s az őszszeírásba neveik be nem foglaltatvák, szavazattal birni nem fognak. Ezen pontokat minden közbe szólás és ellenvetés nélkül elfogadták a rendek, a korteskedés eltiltatása ellen azonban néhányan szót emeltek, s mint létesíthetelent elfogadni nem egészen akarták, hanem miután a főispáni helyettes a rendeknek megígérte, hogy minden tehetségét a végzés épségben megtartására fordítandja s mind azon egyedeket, kik azt áthágják, az érintett büntetéssel megfenyítendi, elfogadták. Végre igen tisztelt első alispánunk szólott a tárgyhöz, s védelmezte a küldöttség véleményét több igen alapos okkal, előhozván azt is: miszerint Nógrád volt első az országban, mely az aljas voks-vásárlást a többi megyének mintegy példaul szolgálva megkezdé, mely általános mirigy az egész országban szétáradván alig van tisztválasztás, hol ez ne uralkodnék; s mily dicső lenne az mondó, ha Nógrád lenne ismét első, mely ennek végképen megszüntetésére oly erélyesen lépne fel mint a küldöttség azt javaslatba hozá. — Hogy pedig saját érdekéből nem szól, mondó, annál is inkább meggyőződhetnek a tek. rendek, mivel ő ez alkalommal egyszersmind megköszöni a rendeknek majdan ötödfél évig az alisp. székben iránta mutatott kegyességüket s hivataláról lemondó, a rendek e váratlan lemondáson szerfölött megütköztek, mire főispáni helyettes a rendek, s másod alispán a tisztikar nevében megkérte őt hivatalának legalább tisztválasztásigani viselésére, de első alispánunk igen elrészkenyülve felelé: miszerint ez rég föltett szándéka levén, ettől többé semmi esetre sem áll el.

Az aratási rész mint tavaly 13kára határozatott meg. A' mészárosok szokás szerint, husár-emelésért nyújtottak folyamodást, de sikeretlenül. Felhozatván az is, miszerint a' börtöni új rendszerrel az örök hiánya miatt mult hetekben is két rab szökött meg, kiknek nyomára jelenleg sem akadnak, indítványozatott: hogy a' tisztviselőknél kint levő hajduk buzája ezentul szedessék el s egy választvány munkálata szerint azon buzából kitelhető örök tartása szaporíttassék meg, kik ezentul a' megyeudvarban leendnek. Elfogadtatott. Ezt követé gr. Z. indítványa, mely szerint lemondott első alispánunk kéressék meg, mivel az új börtönöket oly dicsőn kezelte, sőt azok létre hozatalát is egyedül neki köszönhetjük, ugyanannak bevégezését tovább is vezesse, mit is Fráter Pál elfogadván, kinyilatkoztatá: hogy ő a' rendek kívánatát parancsnak veendővén, mindenkor kész leendő azok építésébe szóval s tanácsessal befolyni, kivéve a' pénzkezelést s utalványozást, mi tisztviselőnek köréhez tartozik. A' tanácskozás kellő rendben folyt, kivéve a' gyűlésben ritkán jőzanul megjelenő 1-2 köz nemes közbotrányul szolgáló kiáltozásait, melyek miután az elnöklő hetyettestis türelméből kihozták, csak akkor szünetek meg, és ezen vakmerőség többek biztatásának tulajdonítható. Másodnap gyűlésben Fráter Pál, ki majd öt évig oly dicsően elnökölt megyénk teremeiben, a' táblabírák közt foglalt helyet. Ez napon mondatott ki folyó hó 15kére rendelt tisztválasztási határnap is. Mindeddig megyénk oly szokatlan csendes állapotban van, miszerint Nógrád rendeiről eleve feltehetni, hogy az annyira elharapozott mirigy ellen hozott erélyes végzésnek tökéletes sikert fog szerezni. —

Szepesmegyei közgyűlés. Szepesmegye rendei jun. 23án rendkívüli közgyűlésre összeseregelve, felolvastatott ő es. k. felsége két kegyelmes leirata, melyek egyikében m. gróf Csáky Tivadar urnak valóságos főispánná kinevezetése a' megyének tudtul adatik, másikban pedig az új főispán királyi biztos általi beigtatás alól fölmen-

tetik. Felolvastatott továbbá főispán ó méltóságának levele, melyben székfoglalásának határnapját augusztus 4kére tűzi ki s egyszersmind jelenti, hogy az ünnepélyek elrendezésére nézve magát a' KK. és RR. akaratához alkalmazandja.

Ezek fonalán folytak az ünnepély iránti tanácskozások oly eredményel, hogy a' szomszéd megyék és azok főispánjai, a' szepesi, kassai, rozsnyai és eperjesi püspökök és káptalanok, a' szomolnokai főfelügyelőség, kebelbeli sz. k. városok, meg a' XVI. város igazgatósága meg fognak hivatalni, főispán ó méltóságát egy választvány jul. 5kén Hotkőczon, mint szokott lakhelyén, augusztus 3án pedig egy más választvány Görgön és egy harmadik a' megyeháznál fogja üdvözleni. Banderium is kettő lesz, (egyike a' lánocsóké) valamint a' két utolsó iglatason volt. —

B. Vay Miklós k. biztos ó excellentiája mult közgyűlésből hozzá intézett kérelemre válaszolta, hogy Labenszky krigi haszonbérlet illető irományokat, mihelyest azokat a' wadowicei kerületől megkapja, törvényes intézkedés végett a' megyével közlendi, ellenben Raisz Károly kérelmét nem teljesítheti, mivel Dunavecsvár megmotoztatása nem magánvádló feladása, hanem a' Galicziában véghezvitt nyomozásokkor kifejtett körülmények következtében volt elrendelve.

A' tartománybiztosi félévi számtételről jelentésből kiünt, hogy a' megye adózáji az uralkodó inség daczára nemcsak a' folyó félévi járandóságot, hanem a' hátralékok lerovásaul is 290 p.ftot tisztáztak le. — A' gyűlés csak két napig tartott és június 24én befejeztetett.

Folyó hó több szepesi városra nézve vészteljes volt, a' rendkívül gyakori tűzveszélyek miatt. Ugyanis jun. 2kán Leibicz város nagy része s ugyanazon nap délután Durand város majd egészen; június 14kén Poprádon 14 csűr; június 19kén Kézmárc kül- és belvárosának igen tetemes része leégett. Durandon hét emberélet is esett a' dühöngő elemnek áldozatul. A' füstölő romok közül emelkedő panaszhangok már is sok nemes kebelben viszhangra találtak s Lőcsén június 23kán több előkelő ház lelkes ifjai és leányai egyesültek egy szimfonia-előadásra, a' szerencsétlen durandiak felségállásukül. Közli F a b r i c z y S á m u e l.

Bars vármegyei közgyűlés június 15dikén vette kezdetét, legelőször is belügyeink foglalék el figyelmünket, különösen a' kálnai hidnak építtetése, melyről az első alispán jelentés tón: ohajtó hogy az anyai, nem várt, pénzmennyiségbe kerülendő hid, kettőzetett erővel készülnem nemcsak azért, hogy kényelmeiben részesüljünk, hanem azért, hogy a' köznép az évenként visszaforduló hid körüli súlyos munkától fölmentessék: pedig bajjal fog úgy könnyen teljesülhetni ohajtásunk, minekutána még most is ügyes kőmivesi építést nélkülözünk. Zalának indítványok sérelmek és fölszólításokkal tömött levele, csudáltuk mily hosszú vitákra birta közönségünket: csudáltuk mondám; mivel Bihar ügyét kivéve mitsem tartalmazott, miről megyénk már nem rendelkezett s a' régi beszédeket fölmelegítő megyénk szónokait, főispán ó méltósága azon észrevétele: hogy nem tanácsos s a' megye tekintetével nem egyező megyénknek e' tárgyban hozott végzést megmásolni — igazítá a' rendes kerékvágásba, kijelentvén: hogy Erdélyre nézve a' nélkül is Zalával tartunk s azon vármegyék bekebelezését jövő országgyűlésen követeink által sürgetni fogjuk: ha pedig az e' tárgyban már is hozott törvénynek végrehajtásában a' kormány részéről akadályok tapasztaltak volna, ha a' kormány nehézséget előadandja, akkor fogják akképen is előadni véleményeiket. — A' horvát ügyet, jelesen a' turmezi nemeseket illetőleg, már is fölirtunk ó felségének: hogy minekutána a' követválasztás és a' követutasítás a' horvátországi tartományi gyűlésben szokott történni, gyakorolván ezekben befolyásukat a' turmezi nemesek személyesen s mivel eddig fölírásunkra tagadó válasz nem érkezék, végzésünkhez hívek maradván, Horvátország eseményeit ezentul is figyelemmel fogjuk kísérni s ha jövő országgyűlésig még valami fordulna, nem késünk az iránt intézkedni, egyébiránt is meghagyván követeinknek hogy eddigi végzésünk sikerítését szorgalmazzák. Pest és Pozsony küldöttségének el nem fogadtatásában mi sérelmet nem találtunk. — A' Biharba érkezett parancsot sérelmesnek tartjuk ugyan, de minekutána e' tárgy iránt Bihar is hallgat, végzésünket ennek levelétől függesztjük föl. — Tudósítottunk felsőbb helyről gr. Apponyi Györgynek másod fő kanczellárrá történt kinevezetéséről: mely tudósítás következtében az ujon kinevezett másod fő kanczellár ó n. méltóságának üdvözlő fölirat határozatott. — Voltak pedig számosan, kik azt kívánták, hogy Mailáth Antal gr. ó n. m. is sajnunkat nyilatkoztassuk ki egy időre eltávoztatása miatt s azon ohajtásunkat fejezzük ki, hogy egészségben erősödve, mentül előbb jőjönviszsa s az ügyek vezetését vegye által: ezt igényli ugy mond egyik szónokunk azon háladatosság, melyly oly kitünő férfi kitünő érdemei iránt bennünk létezik s habár ezen indítvány sok oldalról, részint szóbeli nyilat-

kozatok részint általános zajban olvadó felkiáltások által méltányoltatott kimaradván a' gr. Mailáth Antal iránti részvét nyilatkozata, csak a' gr. Apponyi Györgynek indítványzott üdvözlő fölirat határozatott el. J. 16kai gyűlésünkben a' tegnapi vitatott zalai levél fölött hozott végzés olvastatott: vajha ez rendszeres szokássá válnék megyénkben, hogy az egyik napnak végzése már másnap felolvastatnának, hogy azok kik e' tárgyak vitatásába folytak, a' végzést is megrostálhatnák: de ohajtánók azt is, hogy megyénk egy érdemes táblabírájának azon régi s most megújított indítványa, miszerint a' gyűlésben előforduló tárgyak előleg kijelöltessenek s a' megyeház kapujára kifüggesztessenek méltányoltatnék; nem tartjuk ugyan elegendőnek több oknál fogva azon állítást, hogy a' tárgyak vagy is inkább levelezések a' főispánnál olvashatók. Szaboicsnak, rendkívüli országgyűlést sürgető felszólamlását, mivel már az előtt az országgyűlés hamarabb tartását szükségesnek nem láttuk, ezen nézetünknel azon oknál fogva is megmaradván, hogy mult országgyűlésünk eredménytelensége is ekép nagyobb részt az arra való készülletlenségéből eredett, tudomásul vettük. Pest levele is, nálunk e' tárgyban is időközben történnévi intézkedés, tudomásul vétetett. — Ó felségének a' görög nem egyesültek iránti k. intézkedése többek által törvényünkbe ütközőnek s így sérelmesnek mondatott, néhány vélemény előadás után abban állapotott meg a' gyűlés, hogy minekutána az 1791: 27 t. cz. csak annyiban enged rendezést ó felségének a' görög nem egyesültek vallási belügyeiben, a' mennyiben azok a' többi vallás iránti viszonyokat nem érdeklik, ezen viszonyok pedig a' törvény paizsa alatt állanak: ó felsége e' tárgyban a' törvényen kívül rendelkezett, így ezen intézkedés csak akkor fog általunk törvényesnek elősmértetni, ha az az országgyűlés által fog szentesíttetni. Turopolya felszólítására határozatott, hogy kívánságát idővel teljesíteni fogjuk s ezen ügyet az országgyűlési munkálatok fölött tanácskozándó választványra bízuk. Esmetársulatként másod alispánunk indítványozá: hogy készüljünk lassan az országgyűléshez, az ott előforduló tárgyak kiszemelése s a' választványokbani megvitások által s ép ezért az ezen munkálatokkal foglalkozandó választvány kineveztetését kívánta. 2dik figyelmeztetése az idők viszontagságaiból s a' félhető, eddiginél nagyobb nyomornak szemléletéből eredt; kívánván, hogy főbiránk jövő gyűlés adják be a' termsé minőségéről való jelentésüket. 3or ugyanazon 2od alispán kijelenté, hogy főbiránk jelentéséből kitünik, hogy megyénk nem képes a' katonaságot eltartani, hacsak különös executiók által nem: minek következtében végzésé lön, kérnők meg ó felségét: hogy mivel a' katonaságot a' nélkül is aerarialis provisio alá veendi, ebeli atyai gondoskodásába már most részesítse az adózót: ezenkívül az ezred koncentrációinak ez idéni elmellőztetését is kéni fogjuk. A' Kosztolányi földbirtokosság ellen, az eljáró birótól karhatalom kívántatván, annak megadása elhatározatott; mivel az a' határos lehetaiaknak, a' kosztolányi határban elfogott hat ökröt három hét alatt sem adá ki, habár a' tulajdonosok, kár nem létében, a' hajtópenzt le akarák tenni; de még ez ügy elintézésére felszólított mezei rendőrségi birónak is ellenszegültek. — Ó es. kir. fensége felszólítja a' megyét, hogy a' coronationális hátramaradások beküldését szorgalmazza. Mivel pedig a' megye ezen pénzt a' cholera szükségére elköltötte, az adózók által pedig azt a' nemesség pótolatni nem akarná, indítványozatott: hogy ezen pénzmennyiség coronationális díj nevezet alatt újra vettessék ki a' nemesség közt: s ezen méltányos indítvány, némely — nézeteiket az ily dijaknak történt lefektetése fölötti elömutatható nyugtatványokan épített ellenvélemények daczára, végzésé is vált: a' mellynek azon oknál fogva, hogy a' cholera költségeiben a' nemesség is részt vett herczeg Eszterházy lévai uradalmi ügyésze ellent mondott — és ez hagyján — de mi több, igen liberalis elvei daczára, a' coronationális díj hátramaradásait a' házi pénztár által akarja pótolatni!!! hála a' jobb gondolkodásuaknak! véleménye viszhangra nem talált. — Foglár Kálmán, néhai Foglár Imre es. kir. kam. fia, még nem tökéletesen husz éves iflu, édes anyjának most B. L. nejének bizonyítványával, mellynel fogva őt jó erkölcsűnek s takarékosnak s így atyai örökségének átvételére s kormányzására képesnek vallja el látva, kérte a' megyét, ajánlaná ez őt ó felségének, a' nagykörűségig még hátralevő évek elengedése (vema aetatis) végett. Valamint szánakodunk a' szegény flunak sorsán, kinek szomorú állapotját, súlyos, igen gyakran visszaforduló nyavalyáját s az ebből eredt lelki tehetségeinek is gyengességét élénken rajzolták némely jobbak, a' kik iránta való tisztaszeretetből, őt vagyonának kormányzására és kezelésére tökéletesen alkalmatlannak állították: ugy inkább szánakodunk rajta azért, hogy találkoztak némely furfangos eszű ügynökei, kik, az őt tökéletesen ismerők állításainak ellenére, az ott előadott s általában tudva levő rossz nyavalyáját csak gyakori ájulásnak bélyegezték: ha törekvések sikerültek volna, nem szegyenkedett volna a'

megye felsőbb helyen, hogy az illet is ajánlásra méltata 's idővel vagyona valószínűleg tönkrejuttatásában közre munkált? Sokkal üdvösb' czélt tűztek volna ki magoknak azon ügynők, ha más, iránta nagyobb részvétellel viseltető gyámru gondoskodtak volna.

Horvátországi dolgok. Körösmegyének tisztújító közgyűlése mult hó 25. és 26-án tartatván, eredménye következő: Első alispánna a választók közmegegyeztetével zudoveci Zsidarics János kiáltatott ki, mint ki eddig is a megye megelégteltére visel ezen hivatalt; másod alispáni állomás betöltése körül a vélemények annyira elágazának, hogy főispánhelyettes illőnek találá a szavazást, minek befejeztével mrazoveci Koritics Károly 460 szóval 93 ellen másodalispánna neveztetett. A főjegyzői hivatalra Zsigroics Ferencz érdemesített; aljegyzővé főispánhelyettes által Fodrőczy Sándor neveztetett ki; főpénztárnok lett Ozegeovics Imre, al: Matacsics János. Középponti főszolgabíró: Nemesics János; a kapronczai járásban: Gvozdanovics Pál; a moszlavinában: Vukotinovics *) Lajos. Újmajori alszolgabíró lett Nemesics Antal; verboveci: Koritics Gábor; esküttek: Ludbregben Somogyi Ádám; Moszlavinában Barabás Sándor; Újmajorban Drenováczy Imre; Körösön Ladány Vilmos; Verbovecen Ozegeovics János; Kapronczán: Kemenovics Ferencz. Főügyvédde lón: Sugh Gy., alügyvédde Striga Eduard; számvévo: Bubanovics Dóme. A többi hivatalnok, mint levéltárnok, orvos, sebészek, mérnökök 's irnokok eddigi állásaikban főispánhelyettes által megerősítették; valamint a fizetéses bírák is: Kupinics Ferencz és Svagel Cziprián. Végre hogy a tisztújítási ünnepély ősi jelleméből mitse veszítsen, főispánhelyettes által egy század új táblabíró neveztetett ki; közülök neveztesek: Wickenburg Walsee gr. stájerországi kormányzó, Erdődy Lajos gr., Rastich Dániel a pétervári ezred ezredese, Satwer Péter zágrábi kanonok, Poszavecz Károly lelkész, Novosel Mihály lelkész, Turkovics Ferencz lelkész; Pikia Fábrián lelkész, Haukovecz Károly lelkész; Eggersdorfer Sándor lelkész, Gugler Pál zágrábi püspök ó excellentiájának titoknok, Csacskovics József lelkész, Illiásevics István hit. tanár; Störk Ferencz püspöki számvévo; Poturicsics Bazil körösi kanonok 'stb. Kiepatch Marcellin tisztb. szolgabíróvá — Romleitner Ferdinand, Kovácsics György, Femen György, Antalkovics Márton és Cserucsics György pedig tiszteletbeli eskütteké érdemesítették a főispánhelyettes által. Fodrőczy György volt főjegyző és Lukinác Antal főszámvévo hivatalaikról lemondottak, hogy azonban a rendek némileg méltányolják azon sok évi érdemeiket, melyek e két hivatalnokot fejlethetenné teszik, őket e választásnál a kijelöltek sorába igtaták; még pedig a főjegyzőt az első alispáni, a főszámvévo pedig a 2dik alispáni helyre, mit annál is biztosabban lehet tenni, mert meg nem választatásukról mindenki, ók maguk is bizonyosak voltak; ez azért ill's másutt mégis érdeméltánylásnak mondatik. A választás renddel történt, távol minden kellemelenségtől, csupán a főispánhelyettes által adott és rendezett lakoma és bál háborítá az ünnep mogorva csendjét. A tisztújítás két napig tartott, 's főispánhelyettes két napon át vendéglé a rendeket; no de hiszen volt is vendége. Másodalispán-választásnál tapasztalt 93 voks — minoritásban reményünk lehet.

A. Z.

Erdélyi ügyek. Belső-Szolnok megyének folytatva tartott közgyűlésén még következők fordultak elő: mult évi octóberi gyűlés alatt véghez vitt 's fölterjesztett tizedpénztárnoki választást a f. kormányzó ismét törvényellenesnek tartván újat rendel. Egyik szónok nem érti a rendelet tartalmát és szerinte a mult választásban semmi törvénytelenesség nem történt, mert a kijelölést 's eredményét a rr. fölterjesztették, ez okból a f. k. székét fölszólítandónak vélte a választásban elkövetett törvénytelenesség kimutatására 's ujjal választani nem kíván. Erre a hivatalához még nem fogott, de már mult octoberben megválasztott tizedpénztárnok egészségi gyöngékedése miatt lemond; de mely lemondást az előbbi szónok szerint a megye nem fogadhatja el egy év előtt, mivel a lemondó ennyire volt választva. Egy más szónok szerint számadás alatti tisztviselő hivataláról le sem mondhat addig, míg számadását be nem végzi. Ezek ellen fölhozott: „ha nem akarjuk érteni azt, mit érthetünk 's értenünk kell is, vigyázzunk magunkra, mert ezen érteni nem akarásnak egy épen nem akart 's nem o-hajtott következménye az leendhet, hogy valakit nyakunkra tesznek; kényszeríteni senkit sem lehet, a lemondási ok különben is olyan, mely a lemondót czirkálásában gátolja.“ Az elnök tett még egy észrevételt 's utána egy gróf a mult évi octóberi gyűléskor lemondott tárnokot, mint ki már a tizedbér-beszédést már egyszer teljesíté 's így isméretes a tárgyal, vélné felszólítandónak e hivatalviselésre jövő tisztújításig. Ezekre a lemondás elfogadtatott. A szavazásnak

*) A sz. bíró ur Farkas-ra magyarítá nevét, mit később ismét Vuk-ka cserélt föl. Eljen az állhatatosság Körösben!

20ki ülésben előterjesztett eredményeül Pécsy Imre választott meg 2 szóval. — A főkörmányszék értesíti a megyét arról is, hogy mult évi martiusban az adóbiztosok fizetésének javítása 's a himlőoltás körüli felmentetésök iránt fölterjesztett kérelmüknek elég nem tétethetik azon okból, mivel régebben e megyében csak 4 adóbiztos volt 's mostani számra a volt négy fizetésének megosztásával a megye felsőbb befolyáson kívül nevelte; eziránti változtatást pedig országgyűlés utján megállítandó új rendszer-behozatalig felsőbb határozatok tiltják. A himlőoltás tárgyában pedig később fog határozni. bór, selyem 's vargamunkákra nézve közelebről tett vámszabályzat kibírdetését meghagyó kormányzati rendelet azon okból, mivel a vámtörvényhozási befolyás nélkül intézni törvényeink szerint nem lehet, mint sérelem követi utasításul jegyzendő föl. Azon rendelet pedig, mely a törvényhatóságoknak, ha küldöttséggel járulni akarnak a trónhoz, előleges eziránti fölterjesztést parancsol, fölolvastatott.

A megyei levelezések közt említendők: Kolossal egyetértve Szolnok is országgyűlést sürget. Dobokának azt tudatja levele, hogy a zsidói utvonat iránt kebléből választványt rendelvén ki 's a b. szolnokiakat ezeli közremunkálásra 's együtti szemlére híja, kiadatott a tisztségnak, hogy a dobokaival tudassa e tárgybán eljár választvány munkálátát. Középszolnokkal e megye nem lép tűzkármentesítési társulatba, de igen is Szamosújvárral, tudván: mikép az egyesített erő kitartóbb.

Az E. H. érdekes cikket közöl Marosszéki állapotát 's némileg az összes nemzet helyzetét illetőleg. Szomorú sorunk az, mond a cik, hogy a közgyűlések közti korszakokban mindig télen pangás jellemzi megyei életünket. A korszakok, a civilisatio szükséges kívánatának kifejtései soha sem érlelődnek eleve, hogy jövő hongyülésig, némileg bár, szívünkben rokonszenvet verjenek. Az eszmék, sérelmek és ohajtások halmaza sáskasereg gyanánt lep meg alig egy hóval a hongyülés előtt 's akkor nyakra főre rohanunk felé, vagy a legtúlözbb szűkkeblűséggel tagadunk meg mindent. Látni kívántuk a mult hongyülettől kinevezett rendszeres bizottságnak munkálátát, tárgyalni kellett volna jó eleve, hogy a közvéleményben megérjenek, hogy számot vetve azzal 's minmagunkkal ellenök vagy mellettök viszonyaink szerinti eszméket érleljünk; mert mindenható szellemek nem vagyunk, hogy percnyi gondolkodás nélkül a legjobbat tudjuk véleményezni. Az országgyűlés törvényes ideje rég eltelt már 's mi még a bizottsági munkálatokat sem láttuk. Látni, olvassuk soknak középszázadokba illő tetteit, halljuk uton utfélen az elszegényült nép panasztát, térdig mászunk országutaink sarában 's az adóbehajtok a szegénység koldus-rongyáiba temetkeznek. És mi a felvilágosodásra, a haza felvirulására mit sem tehetünk, a megyei élet pang. Levelező nem saját székéről szól, mert arra sok részben kevély lehet. Marosszéki kisdedovók állanak, a bándi kisdedovodára most hordják a zsindeylt. A nép közterhei elvállalásában telvük a magánkörök őszinte buzgalommal. Közgyűlésileg is szándék volt ez ügyben intézkedni, a dolog élén a szék nemes buzgalmu főnöke állott; de ott állott — hátmögött a lehetlenség is, mert az erős akarattal közös minden emberrel 's csak akkor lesz közös, midőn azt törvény szentesíti. Hongyülés mindezekért 's tán a fölvilágosodás istene elfordítja hátát előlünk. Marosszéki a törvénykezés körüli eljárás a késleltető rendszer mellett is jól halad, a törvényeszk rendszerint akkor oszlik el, midőn már nincs többé mit tárgyalni. Itt a per nem hever. Igaz hogy a nép fölött nagy szerepet játszik a politikai kezelés és bíráskodás, mely ezer költséges pert enyész el rövid és költségtelen uton, de ezen eljárás olly rendszerezetlen, olly önkényű, hogy benne van a legnagyobb zsarások alapja lerakva 's ha viszsaélés csakugyan nem volna, az a bírói kör esélyességének válik dicséretére. Azonban e politikai kezelést főként a székely földön jó lenne már rendezezni. Bajos a gyarló emberek önkényére támaszkodni, főként e korban, midőn ezer a példa, hogy a bor még nagyobb szerepet játszik a tisztválasztásban, mint a közbizalom. Levelező megemlékezik székének magyar lelkü derék hölgyeiről is, kik — mondhatni az egész székét házi szövetekbe öltöztették, még pedig milly szép házi szövetekbe? nézve meg bár ki, ha nagyobb része nem izletes b gyári kelméknél? A gyapotszövet igen szép tökélyre ment, nagyon tartós és szép kelmék kerülnek belőlök; a birkagyapjuból is derék téli kabát szövetik. Levelező látott sodrott selyemből szép férfi nyakkendő 's igen szépen szőtt selyemmellényt, mind a kedves hölgyek által szötteket. Eféle dolgok aztán igen szép dolgok! kár hogy Magyarországnban fejtőhölök. A gyapot szöveteit Marosszéki nagyban lehetne mivelteni, ha — mint kereskedési cikket fölvetni remélhetnék az ottvalók a két Magyarország kereskedelmébe és szöveteik megvásárlásáról biztosítottának. E szövési entusiasmus villámként terjed; a szomszéd székek és megyék előkelőinek házai telvük szövőszékkel; a grófi csarnokok-

ban, a nemesek termeiben épen úgy, mint a szegények kunyhóiban kopog az osztovata. Eljenek a kedves hölgyek, mint valódi hazai és védegyeleti tagok, kik az összes hazát azon kedves reménnyel vigasztalják, hogy csakugyan egy mosolygó jövő elősugárít láthatjuk.

Tudósítás a királyi magyar természet tudományi társulat mult és jövő évi pályakérdéseiről. A magyar orvosok és természetvizsgálók 1844ki, Kolozsvárt tartott nagygyűlésében Petényi Salamon János ur által kitűzött következő pályakérdésre: „A dassék elő a természet tudományok nagy jelentősége a két magyar testvérhaza anyagi ésszellemi boldogsága kifejlődésére“ 'stb. folyó évi június 10kéig mint kitűzött határmáig két rendbeli pályamunka érkezett a társulat másodelnökéhez Bugát Pál egyetemitanár urhoz, következő jelmondatokkal: v. m. 1) „Est autem vera lex recta ratio, naturae congruens, diffusa in omnes, constans, sempiterna.“ Cicero; és 2) „Non fumam ex fulgore, sed ex fumo dare lucem.“ Ezen pályamunkák jelíges levelkí társulatunk folyó hó 23dikán tartott kisgyűlésében két rendbeli pecséttel lepecsételtvén, a könyvtárörnek adattak át, 's bírálok nevezettek ki. Az eredmény a Kassa-Eperjesen tartandó nagygyűlésben fog közzé tétetni.

Továbbá a társulat által mult évben kitűzött következő Schuster féle pályakérdésre: „Tételessék meg a honi kereskedésben megkülönböztetett gubacs fajták vegybontása 'stb.“; egyetlenegy pályamunka érkezett két nappal a kitűzött határidő, u. m. június 11dike után következő jelíggel: „Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas Hac ego contentos anguror esse Deos. Ovid.“ Az elkésés miatt ezen munka pályázásra nem bocsáthatatván, azt szerzője a társulat másodelnökétől Bugát Pál urtól visszaveheti. — Végre a következő 1847/8-dik évre, a folyó évi június 7dikén tartott közgyűlésben a Schuster-féle 60 firtos díjra következő pályakérdés tüzett ki a társulat által: „Kerestessenek fel hazánkban, főképen a Tisza-és Dunamentiben ollyféle ásványok, melyeket mészlénykint (hydraulischer Kalk) vizalatti építésre lehetne használni; adassanak elő azok tulajdonságai, vegybontása és használhatóság-módja, valamint a mennyiség is, mellyben azok az illető vidéken előfordulnak. — Kívántatik egyszersmind, hogy a pályamunkák mellett a taiált és kísérlet eredményezte példányok is küldessenek be.“ A beküldési határidő: 1847diki év június 4-ke, mikorra a pályamunkák idegen kézzel tisztán írva, beköltve és lapozva, 's a szerző nevét rejtő jelíges levelkével ellátva, a kir. m. természettudományi társulat másodelnökéhez Bugát Pál egyetemitanár urhoz beküldendők. — A bejövendő kéziratok a társulat könyvtárában maradnak. A pályanyertes neve jövő augusztusi közgyűlésben fog kihirdettetni, midőn egyszersmind a jutalmat átveendi. Pest június 24diken 1846. Török József, m. titoknok.

Szakoleza. A Jelenkor f. é. 30ik számában, szakolczai számos polgári aláírással ellátott cik, csak most jutván a ben sértőleg érdekeltek tudomására hallgatással el nem mellőzhető! — E cik szerkezete kézzel foghatóvá teszi: hogy azt a kir. biztos küldetését szorgalmazó párt emberre küld be: ezen párt a kir. biztos közbejöttével történt tisztújítás előtt és után nyilván és büszkén ismérte el mindenütt, magán-'s közkörökben: „hogy a kir. biztos mindent kedvök szerint tett!“ — és im a főnebbi cik ki-tüntetési a mondott párt háláját! — midőn a kir. biztos eljárását majd általljában rosálja! — Tovább a mondott cik, mintegy satyra a kitüntetettek! a sértőleg érdekeltekre nézve rágalom! az egész választó polgárságra pedig gyalázat! — nevezetesen a párt főnökét, kinek azon sok jót köszöni, olly emberek vezérévé tünteti ki, kik valahányszor örültek, bústáltak, tanakodtak, vagy tervezettek — mindig ittak! és alig dicsérik el vezéröket, már is viszsa vonni látszanak minden mondott szépet, midőn panaszkodnak: hogy a kivított kir. biztos eljárásnak mindeddig semmi eredménye, — minek tudomására tán akkor jutottak, midőn nem ittak, 's tovább a tisztújítás egész eredményét abban pontosítják: hogy főbíróul „becsületes ember“ választott. — A többi választott ennél fogva nem lenne becsületes ember? — 's mit nyert becsületes Főbíránk e kitüntetéssel, ha (mint közvetlen e dicséret után mondatik) Tanácsunk, mellyre ő főnöke, még most sem bír bizalommal? — nem gyalázat e a választók és választottakra? valóban ha a polgárok magok megismerik: hogy csak borral elkábítatva, idegen akaratnak rajjai a választásban 's a választottak iránt még sincs bizalmok: magok gyávaságát pecézik a világnak czégérül, mi testületünket homályosítaná, ha t. i. nem biztosítana azon körülmény,

hogy azon, sok következetlenséggel telt cikk nem oly szesz forrásból erednek tételnék föl, mely mindent összeviszsa zavar's a' valót kideríteni soha nem képes! Egyébiránt a' kir. biztosi eljárás, a' tisztujítás és vizsgálatra nézve még 1844. évben befejeztetett, az eredvény még mult évben kormányzókéleg hagyatván helyben; a' vizsgálat iránt pedig most várjuk a' legfelsőbb határozatot, melyből a' felszólított panaszokdók állatandják: mi sikere szokott lenni a' poharak mellett föld alatt koholt panaszoknak! s így valótlanz: hogy most is vizsgálat, vagy kereset alatt van a' tanács! ezen hirt is csak a' szesz által előidézett intelligentiának culminatiója idézé elő, melyre az annyira lealacsonyított ügyészinkek támaszkodnia kelle, mert az mondatik, hogy ók panaszait szerkesztésére sem képesek! s így egyedeknek igérni hivatalt, mintha oly éhellenektől, kik panaszait szerkeszteni sem tudják — tartani kellene, valóban oly gyávaság, — mely sem a' kir. biztosnak, de leginkább a' párt főnökének nem válnék diszere, s azért ezen kitétel, valamint az is, hogy folyamodványaik visszahuzása per tertias manus eszközöltetett, egy hosszú kortynak szülöttje! — a' ki pedig ezt kétségbe vonja, alulírtnak hivatalában mindenkor megsemmisítheti a' kérdéses panaszoknak illető három ügyvéd saját kezei által tett tökéletes visszahuzását. Szálljon tehát sikra közlő ur: ha jót akar állni minden betüért, mely ezen 30ik számú cikkben áll s nevezze meg a' névtelen számos polgár nevét, kiknek álorzója alatt az iszákosság czimere leginkább a' választó polgároknak fenetik. — Közlő S z m a z s e n k a F e r d i n a n d, városi jegyző.

Budapesti napló. (Jul. 9kén.) Üssük össze mi is bokánkat, ugysis aratás van, s a' fővárosi nép most az öröm valamennyi kalászt le akarja aratni. Alig állt tova Elszler, jönni fog Cerito asz. s biztosan állíthatjuk, nem kevesebb pénzt fog tőlünk eltánczoltatni, mint szívtelen előde, ki a' jótékony ezér szót soha életében egy szótárban sem olvassa, sőt keble rejtekében sem találta fel; pedig 40 esztendő szép idő nemcsak testi hanem szellemi képeződésre is! Cerito egyszeri föllépésért a' nemzeti színházban 150d. aranyat fog kapni; e' korszerű eszme kapcsolatban jár a' szükség ellen ovó's felállított indítványzott takarékmagtárakkal. — Alboni k. a. a' nemzeti színházban énekel s öszhangzásba hozza a' legkülönböző elemekből alkotott szíveket is. Valahára, szegény Magyarországot találkozt egy énekesnő, ki öszhangzást képes benned előteremteni. Nem ártana ha A. kisasszony megyegyűléseket is meglátogatná. — Még egy adatot a' tánczról: Bécsben mint — mi boldogok! — említők, csakugyan fognak magyarul tánczolni; Kőhegyi Vig a' dva járt ott, s azon hirt hozá, hogy tánczát valamennyi jelesb tánczmeister meghonosítandja jövő farsangra; azonban tartós lakásu lesz é ott a' magyar elem mihelyt a' farsang elveti ösrogóspakját. Ezáltal alkalmat veszünk Kőhegyi ur' s méltánnyosságránt érzetből kijelenteni, mikép Lakatos urnak azon közelebbi állítása, mintha a' vig a' dó nem lenne más, mint az ó sortánczának vagy utánczása, vagy orzolt alkalmazása, teljesen alaptalan, miről mindenki azonnal meggyőződik, mihelyt a' két egymástól igen különböző tánczot figyelmére méltatandja. A' Vig a' dó Rózsavölgyitől zongorára téve Kőhegyi képevel megjelent, ára 20 kr. p. — Jövő vasárnap jul 12kén ismét előkerülend városiügletünkben az, Egy nap az évben mindenkiért népünep Tomola rendezése alatt: négy katonai és az Egressy banda, hidegkuti, sz endrei, váci és zsámbéki cigányok fogják a' zenét alkotni, mire toborzók s kedvelt nemzeti tánczok adtnak elő; mi pedig a' többi vígság kényelem s egyébnemü tárgyakat illeti, mindennel bőven el lesz a' közönség látva, bementi díj 10 kr. pp. E' számos élvezetet a' jótékony cél tekintetéből figyelembe ajánljuk. — Es így mig mi falon kívül s belül vígadunk, egy országos érdekü föllödzésnek jutunk nyomába, t. i. Biamis ur a' kéttestvér haza közli gyorsulatazi intézet tulajdonosa jelenti, hogy Magyarországon az utak jók! s ezért az uti bért 18 pfról Pesttől Kolozsvárig 15re csökkenti; ez helyesen történt, de míg az előbbi hirt valósulva találjuk, bizony ösztedözöttethetjük szekerünket Kárpátoktól Adriáig, mig valamely híg országoton vagy dágványban végre is elmerülünk. — Egy igen érdekes munkát mutatunk be a' gondolkozni szerető közönségnek: „Tanulmányok a' Communismusnak egy humanus elenszeréről, vagy a' népgazdaszat, népoktatás és a' nép politikai éltének humanitási rendszeréről. Irta báró Deresényi János.“ Főleg kik orunk fejleményeiben eszelekvő szerepet visznek s mégis csak fölületességekben sínylenek, e' tanulmány után alkalmasint mélyebben fognak pillantani a' fölmérülendő tárgyak özőnébe. — Az augusztusban megnyitandó iparműkiállításra minden felől erélyes készületeket tesznek; vidékekről jó öszszeg küldemény érkezett, helybeliek pedig még e' perczen is sürögnek kiállítandó műveik körül. — Mint értesünkre jutott, Pestmegyének Pestvárososhó intézett felszólítása a' lelencház létesítése tárgyában a' választó polgárságnál nagy pártoltásra talá; mert annak szükségét eléggé éreztetik a' legujabb időbeli események, midőn kisdédekét áruhatni, majd idő s elemek viszontagságnak kitéve, vagy kir. barlangokba öszszehalmazva legszerencsétlenebb ápolás alatt állunk; ideje hogy e' borzasztó körülményen ha nem gyökeresen is, legalább ürhetőbb rossz által segítve legyen. — Mult vasárnap a' hengermalom-társaság Széchenyi István gr. elnöksége alatt közgyűlést tartott a' Casino-teremben s a' részvényesekre nézve örvendetes tudomásul adatott elő, hogy mult 1845 — 1846ban nagygyűlésüknek mutatkozott a' vállalat: 100 fra 22 pforint osztalék jutott, miből 12 a' tartaléktőkéhez csatolattik 12 az illetőknek fizetetik ki. — A' vasut megnyitására halaszthatlan határnapja szerda f. hó 15ke, s 16kán közhasználatul álland. Hétköznap 3, ünnepeken 4 izben fog

folyvást Pest-Vác közti járn. Innét indul reggeli 8, délutáni 3 1/2 s 6 3/4 órakor, Vácra reg. 6, 10 1/2, délutáni 5 1/2 — s 8 órakor. Értésítők különözikke tudósít: a' tiszavölgyi választványf. hó tka óta gyűléseket tart elökészületül a' debreczeni nagygyűlésre. Hirszerint Széchenyi István gr. ó exca a' dunagőzhajózási társaság által hat hétre intézkedése alá bocsátott gőzöson a' választvány több tagjaival Szegedre, ha talán a' cibaki, szolnoki, tiszafüredi s tokaji hidak akadályul nem leendnek mennyire csak lehet fel szándékozik a' Tiszán s a' debreczeni nagygyűlés előtt és után a' tiszavölgyi társulatba vágó s a' tiszaszabályozás által érdeklött 14 vármegyét meglátogatni. Azt is bizonyosnak rebesgetik, hogy mintegy 550 ezer pforintot eszközölvén ki a' tisztelt gróf a' társulat idei intézkedési alá, a' tiszai kanyarulatok átmetésze tüstint a' debreczeni nagygyűlés után több ponton fog munkába vétetni. — A' váci vásár a' gyapjura nézve igen jellem s jelentéken volt, az egy nyiretű középlinom mázsája 8 — 15 pfrtal kelt vagy inkább vesztegetteték alantabb áron a' tavalyihoz képest. Balaton mellettén több helyen június közepe táján már életbe vágaták a' sarlót, Horvátországban pedig jun. első harmadában, ott ugyan súlyos egészséges magvának mondják a' kalászt, de más vidéken hó-vagy öbölly-ütöttek s e' miatt léhának, sok burgonyával mindeddig sehol sem kecsgetetik magokat, mint szinte makkal sem bír, ha illy forró lesz az időjárás, a' hol lesz, dicső lesz, habár nem mindenütt sok is — ugyszinté dinnye is — de do h á n y szerföltt kevés egész országszerte, úgy hogy kin lesz a' szerződvényesek részirül, a' lekötött mennyiséget kir. k n estárnak előteremteni!

Amerika.

Különböfélek nyilatkozik alkalom és gondolkozásmód szerint, az unióban a' fegyverdicőség melletti buzgalom. Story Benjamin, elnöke az uxorleansi banknak, a' hadkészületek gyorsítására fél millió dollárt állít a' kormányzó rendelkezése alá; egy vaskereskedő ugyanott az önkénteseknek fejenként kést és villát ad; Worth tábornok, feledve rangvitáját, harczolni siet; Walker kapitány négy legénynyel az ellenségtől zugokon át Pont Isabel felé siet Taylor tábornokhoz. Különös buzgóságot mutatának a' nyomatók, kik közül Uj-Orleansban mindjárt eleinte önkéntesül huszszonhat jelentkezett; szintugy történt Mobilében is, hol a' „Mobile Register“ kiadója szerint a' szükséges dolgozók híjával van, miután ketten közülök, mielőtt még a' felhívás történt, ót odahagyták s az Uj-Orleansból elindult első önkéntes csapathoz csatlakoztak. Ogden és Regan a' louisianai képviselőháztól engedelmet nyertek az önkéntesekhez csatlakozásra, mire a' ház minden oly tagnak, ki e' dicseretes példát követni szándékoznék, előre adja meg az eltávozási szabadságot.

Hallatlan munkásság uralkodik valamennyi hadserlár és hajógyárban. Pár év alatt Amerika nem harmad hanem másodrangú hadtengerészettel fog birni a' világon; mivel a' francziák minden kisebb naszád híjával vannak, mik pedig kisebb tengeri ütközetekre okvetlenül szükségesek. Az amerikaiak most ötven illy hajóval bírnak, s még folyvást építnek. Ezen kis hajók aránylag iszonyú nagyságu álgukat visznek, például egy 12 álgus hadibrigg 96 fontos paixhansféle álgukat. Minden esetre látják az angolok, hogy ez ország sokkal több segédforrás birtokában van, semmint ók hinni készek valának. Számítás után, ha az elnök mindazon serget, melyek jelentkeztek, felfogadja, 60 ezer csatakész ember állhat ki sikra; 10 ezer már a' mexicói birtokon áll, ide nem számítva a' partmelléki hajóhad katonáit és matrózait. De legszebb lesz az önkéntesek menetele Californiába, azoké t. i. kik oda megtelepülés végett önmérenyletökre mennek. Mexicóbul katonaságot küldöttek Californiába; de ezek majd későn vagy épen nem is érkeznek meg. A' skót és angol tultoryak Canadában szerföltt boszszakandnak az amerika-mexicói háboru miatt, s nemzeti boszszágukat a' „szegény Taylor tábornok“ és „szegény yankeek“ fölött gnyadalokban töltik ki, miket az egész unióban szorgalmasan ismételnék, s a' nyilvános lapokban közzé tesznek, hogy az Oregon-kérdésnél az angolok elleni gyűlölség tüze ki ne aludjék. Ezen angol s canadai gnyadalok állítják az amerikai ezredeket lábra, s álgnyukhoz érczet öntenek. De csak türelmet! hüvös szél fű e' pillanatban a' hudsoni öböl felől, s a' vitéz angol hazafiak Canadában erősen ragaszkodnak a' faegyedárussághoz, mit tőlök az új angol vámla elvonni készül. A' szabad angol kereskedés nagykorusági nyilatkozatás Anglia gyarmatira nézve, s a' canadai és új braunschweigiak már is kezdik ezt érezni s nyilvános lapjaikban megvitatni. Canada irlandi népessége a' nélkül is amerikai hangulatu, s a' francia még nem feledé, hogy a' csuf „Northumberland“ egykor a' szép Montmorency nevet viselé. Hasonló körülmények közt Anglia nem igen nagy súlyt helyezhet Canada birtokában — mint egy olyanban, mely csak pénzbe kerül és mitsem jövedelmez, s melyet Angliának évenként újabb engedélyek s áldozatokkal kell megvásárolnia. Canada értékek csupán katonai állomásul bír, mely ha többé fen nem tartható, jobb ha feladják, mint védelmezik.

Máj. 11kei rio-janeiroi hírek szerint Torres minisztersége egészen feloszlott. Az elbocsátatást a' pénzügy szomorú helyzetének tulajdonítják, mint melyben igen nagy hi-

jány mutatkozott. A' postahajó elindulásaig még nem alakult új miniszterség. Laplata ügyeiről semmi újat nem hallani.

Következő főpontokat foglal magában a' trónbeszéd, mellyel a' fiatal császár máj. 3kán a' brazilai kamarákat megnyitotta: „Igyekeztem barátságos viszonyokat ápolni Európa s Amerika minden kormányával. A' Brazilia s Anglia közt rabszolgaság-eltörlést illetőleg fenállott szerződés lefolytat illő modorban adtam a' britt kormány tudtára. Ezen tudatás után a' britt parlament törvényt hozott, mellynek czélja a' rabszolgakereskedésbeni részvételtől gyanus brazilai hajókat angol törvényszékek alá hajtani. Kormányom tiltakozott illetén törvény ellen, s minden idegen hatalmat tudósított e' tiltakozás felől. A' rabszolgakereskedés elnyomatása végett vállalt kötelezéseket híven szem előtt tartva, kormányom nem szünik meg koronám kiváltságát s nemzetjogainkat védelmezni. Hasonló czélok elérésére nézve bizom önök loyális és hazafiai közremunkálásában. — A' legközebb pénzügyi esztendő költségvetése eléjük fog terjesztetni s látni fogják belőle, minő szaporodás történt a' jövedelmekben s mennyire iparkodott kormányom kiadásbeli bölcs mérsékléssel a' mulhatlan egyensúlyt bevétel és kiadás között helyreállítani a' nélkül, hogy az országra új terhek háruljanak.“ Azonban a' kamarák elibe tett költségvetés vezetes híjánjt mutatott, minek következése miniszterváltozás lón.

Jun. 24kei Times egy cikket közöl, melly az Oregon-kérdést illető értekezések folyamát igen nyugtatólag rajzolja. Packenham a' kormánya által küldött ajánlatokat tüstint közlé az amerikai kormánnyal s a' mód, mellyel azokat Buchanan statutikár és Polk elnök fogadák, minélelőbbi megnyugtató kiegyenlítésre nyújt kilátást. A' mult teletszaki vitakozások hevessége ugy látszik, megtompítá Amerikában a' pártvillongás élt s a' mexicói háboru a' közfgyelmet másfelé fordította, mialatt egyszersmind érezhetővé tette a' szükségét, hogy Angliával minél hamarabb tisztába jöjenek. Mintegy bizonyosnak hihetni, miszerint a' legujabb posta az Oregonkérdés határozott megoldatása híret hozandja Amerikából.

Az uxorleansi Courier máj. 29éről következők ir: „San Antonio de Bexarból egy levél szomorú tudósítást közöl a' commanches és lipanindianok által Texas nyugothatári lakosin elkövetett gyilkosságok s fosztogatásokról. Minthogy Uj-Braunfels, Castroville s Lake Quani gyarmatok ép erős lakosi Taylor táborn. hadseregéhez csatlakoztak, a' vadak használták ezek távollétét s hátrahagytó öreik, nős és gyermekeiket megrohanták, házaikat felgyújtották, vetéseiket öszszepörkölték, az agyonverteket megcsontították, erőszakot követtek el az aszszonyokon s nagyszámu gyermekeket magokkal hurczoltak rabszolgaságba.“ Egy más amerikai lap így hangzik: „Azon német nemesekből álló kereskedelmi társulat, melly a' San Saba hegységben gyarmatot alapítani szándékozott, terveiben nem volt szerencés. 100 szekér indult az említett gyarmat felé, azonban a' vadak gátozták a' vonal tovább menetét. A' német kivándorlók, kétségbeeséssel páros ellenvédelem után, tulnyomó számtól legyőzve, számos halott és sebesült veszteséggel vissza kényserültek vonulni. Ama 100 szekeren egyszersmind a' kivándorlók öszszes vagyona volt. Kivánatos, hogy haladéknélkül két század induljon a' vadak üldözésére, ha t. i. megengedik a' körülmények, hogy a' főhadserg egy illy seregosztályt nélkülözhet. A' fegyveres csapatok megjelenése hihetőleg elfogná rémiteni s üzni a' vadakat, de ezek csak hamar ismét visszakerülnek s újabb pusztításokat fognak tenni. Ezen indiánok hathatós fékentartására erős hadosztálynak kellene folyvást a' telepítvény (gyarmat) szomszéd-ságában állomásozni. A' tudósítások különbözősége remélteti, hogy az elsőnek tartalma némileg túlzott.

A' brazilai Torres miniszterség pénzügyi-nehézségek következtében csakugyan leköszönt. Az újabb kormányban következő tagok foglalnak helyet: Hollanda Cavalcanti pénz és tengerészügyi, báró Cayra külügyi, de Britto Joakim belügyi, de Maura Magalhaens igazsági s de Santos Barrete hadminiszter. Máj. 3dikán nyitá meg a' császár a' kamarákat rövid csekély jelentéskü trónbeszédvel.

Portugália.

Jun. 13kai lissaboni hírek szerint 11kén a' cabralpártiak Lissabonban Rocio téren lázadást kíséreltek meg és köveket dobáltak a' házakra; Santos gróf azonban a' megzavart csendet visszaállítá. Éjszaki jutták kívánatára a' kormány intézkedéseket tón azon tiszteknek, kik a' Minho tartományi zászlóalj vagy hadosztály fölött parancsnoklottak, haditörvényszék elibe állítására, mert a' katonák által elkövetett kihágásokat nem akadályozák. Más részről Terceira herceget vádolják, hogy mint hadminiszter a' tartományi tábornokokat oda utasítá, miszerint a' lázadás-sal lehető legszelidebben bánjanak. Ez által a' fölkelés meg erősült, e' miatt létesültek a' szembetünő fegyverszünetek. Anyi igaz, hogy Costa Cabral miniszter önkényét, megvesz-

t a' szegények
dvés hölgyek,
az öszszes ha-
gy csakugyan
↑
zet tudományi
magyar orvo-
tartott nagy-
ur által kiü-
ló a' termé-
a' két ma-
mi boldog-
10kég mint
érkezett a' tár-
tanár urhoz,
n vera lex re-
s, constans,
x fulgore, sed
iligés levélkí
ben két rend-
ek adattak át,
Eperjesen tar-
izott követke-
„Téte ssék
ülönbözte-
b.“; egyetlen-
tatáridő, u.
t desint vires,
entos aguror
ka pályázásra
másodelnöké-
tkező 1849/-
gyűlésben a'
érdés tüzetett
a' zánkban,
lyféle áshy
draulis-
ehasznál-
agai, vegy-
alamint a'
elő vidé-
egyszers-
talált és
isküldes-
év június 4-
tán írva, be-
és levélkél
másodelnö-
ndök. — A' be-
radnak. A' pá-
en fog kihir-
endi. Pest ju-
titoknok.
mában, sza-
k csak most
hallgatással
szel foghatóvá
azó párt em-
jöttével tör-
én ismét el
a' kir. biztos
bbi cikk ki-
kir. biztos el-
a' mondott
leg érdekle-
rságra pedig
nek azon sok
ik valahány-
eztek —
már is vissza-
dón panasz-
k mindedig
akkor jutot-
egés ered-
esületes em-
nélfogva nem
sületes Föbi-
dicseret után
ég most sem
ok és válasz-
smerik: hogy
ajai a' válasz-
nok: magok
ni testületün-
n körülmény,

tegetést és hatalmat oly tulságos mértékben használt, miszerint uralma oszlopinak okvetlen le kelle dőlnök, midőn erejüket egy oly rázalom kísérté meg, melly a' legalsóbb osztályokig terjedt.

Spanyolország.

Madridból jun. 17kéről írják, mikép a' madrid-barcelonai vasut munkálatit már megkezdették, még pedig egyszerre mindkét oldalról. Ugyazint egy sürgönyvonal van szándékban Bayonneból Madridig 's innen Lissabomig. — A' cataloniai zendülést végkép elnyomták, de a' Portugáliába menekült spanyolok állítólag új tervekkel foglalkoznak, miknek nem csekélyebb céljok: mint egy iberiai köztársaság. Lissabonban hír szerint egy dühös proclamatio ragasztatott fel, mellyben spanyolok és portugálok felszólítanak, hogy ama czélra mindkét királynő trónját döntsék meg. Ezen tervet tudvalevőleg már régóta táplálják, 's magát Esparterót és párthíveit is vádolják, hogy gondolataik végczélja Spanyolország összeköttetése Portugáliával, eddigelő azonban a' pyrenaei felszigeten fejtelenség bőven, de szerfölött csekély mértékben volt minden egyéb, mi a' jelen 's jövődönök biztos irányt adhatna.

Malagában Trabado ezredesnek, kit rövid idő előtt sétán, egy a' néptömegből esett lövés ölt meg, gyilkosa fel-földözött. Ez állítólag porosz 's alezredesnek nevezi magát. Az elkövetett gyilkosság indoka hallomás szerint politikai természetű 's még több elfogatás következett, névszerint bizonyos Essenteroé, ki mint a' malagai dugárosak ügyvivője, isméretes.

Anglia.

Jun. 25dikei londoni hírek szerint Washingtonban az Anglia 's egyesült státusok közti Oregon kérdési villongás mindkét státusra nézve becsületteljes uton egyenlített ki. Packenham brit követ hozá az amerikai külügyi státustikkárral a' kiegyenlítést létre. — Jun. 22kei felsőházi ülésben Aberdeen gróf egy a' Poroszországgal kölcsönös irodalomterméki biztosítás iránt kötött szerződés másolatát tette a' ház asztalára le.

Az orosz hajóhad Konstantin nagy herceg alatt jul. 16kán kedvező időjárás mellett Spitheadből Cronstadtbá vitorlázott. — Ibrahim pasa Birminghamban mulat, mellynek nagyszerű gyári szemlélésében igen sok életet talál. Birminghamból a' közel fekvő regényes Warwick várat látogatta meg; a' Londonban létező Warwick gróf intézkedést

tón a' pasának minden illedék 's kitüntetésseli fogadtatása végett. A' pompás várkertben ő magassága egy óráig dohánzott, aztán ismét Birminghamba tért vissza. Járkeltében rendesen sok éljenző nép követi, melly azonban ezt nem parancsszóra teszi, hanem csak önkedvőből, hogy „kedves hangját“ gyakorolja. Szoliman pasa Londonban maradt, honnan utóbbi napokban a' woolwichi fegyvertárt látogató meg. —

A' gabnabill harmadik 's irlandi kényszerbill második olvasatása tárgyabani szavazások a' két parlamentházban jun. 25kén mentek véghez. Lordok házában a' gabnabill harmadszori olvasatása indítvány alá kerülén, ez minden ellenvetés nélkül megtörtént 's a' bill tüstint elfogadtatott. Ellenben alsóházban az irlandi kényszer- vagyis életótlami bill 292 szóval 219 ellen elesett. A' miniszterek 511 szavazó mellett 73 szóval maradtak kevesebbségben. (Ezen tudósítás jun. 26kán érkezett Párizsba sürgöny útján, melly is jun. 26kán reggeli harmadfél órakor indított meg.) Így tehát Peel kormányának érdemleg vége. A' formszerinti lépés hihetőleg jun. 29kén történt. Hallomás szerint a' királynő nem Russell lordot, hanem Lansdowne marquist szándékozik új kabinet alakítás végett hivatni. A' fenérintett szavazás után Peel tüstint odahagyá az alsóházat. Egyszermind gyorsfutár küldetett a' királynőhez a' szavazási eredmény hírével 's azon kérelemmel, hogy királyi megegyezését a' gabnabillhez küldje meg. Hír szerint ő felsége Whigt szigeten mulatását jul. 6káiig hosszabbította meg, miután a' született herczegnő keresztelése csak a' nevezett hónap harmadik hetében fog megtartatni. Cityben a' Russell vagy Lansdowne miniszterségre kilátás kevés örömet okoz; mivel Melbourne kabinettről tapasztalások óta nem sokat biznak a' whigek pénzügyi jártasságában. A' Times szerint a' miniszterség leléptének legközelebb hatása, a' folyó parlament ügyek gyors bevezetése 's a' parlament minél hamarábbi berekesztése. Csupán a' cukorvám tekintetében, mi rendesen csak egy évre állapittatik meg, fogna Russell terve keresztül vitetni; de talán ezen reform is jövő évre marad. Mi a' vasutakat illeti: miután a' terv, hogy t. i. az engedélykérelmek többségét a' részvényesek felosztató képessége paralyzája, a' társulatok élén álló nyereszkesedők tulnyomó befolyása következtében hajótörést szenvedett, a' kormányt a' parlament közel vége nagy zavartól menti meg 's mint hallani, egyik oka, minélfogvást a' miniszterek bukási kilá-

tásukban megnyugosznak, az, hogy ennek következményei a' gordiusi vasutbill-csomót ketté vágják. Ha ugyanis a' kormány erőszakos rendszabályt terjesztne elő a' tulságig vitt nyereszkesedési vágy ellen, akkor az a' parlamentben bizonyosan meg fognak bukni, mert majd valamennyi parlamenti tag vagy személyesen érdekeltetik a' nyereszkesedéseknél, vagy e' tárgyban részes választók érdekeit kénytelen kimélni. —

Jun. 26kán kabinettanácsai ülés volt a' külügyi hivatalban; ülés után tüstint Osborne-houseba ment Peel, ő felségének ön és társai elboacsztatását előterjeszteni. A' miniszteri nyilatkozatokat erre legközelebb hétfőn, és pedig a' lordok házában Ripon gróf, a' képviselőkében maga Peel adandó vala. A' M. Chronicle megjegyzi, miszerint „a' többség, melly Peel miniszterségét megdönté, ez által semmi reformot nem gátolt; ellenben Irlandra nézve új korszakot alkot, 's most már más szabályokhoz fognak nyulni az ottani bajok elhárítására. Első ízben történt, hogy az angol parlament Irlandra szóló kényszerítő rendszabályt visszavet; egy illy esemény mély benyomást fog az irlandiakban okozni. Valóban ünnepléyes nyilatkozáshoz hasonlít, hogy a' parlament nem elégszik meg többé a' szomszédország nyugalmát háborgató gonosztervek pillanatnyi elnyomására szolgáló rendszabályok hozatalával, hanem azokat gyökerestül akarja kiirtani.“ A' Times is jelenti Peel elutaztatást Osbornehouseba 's hozzáteszi, mikép a' királynő, Whigt szigeten mulatását megrövidítve, hétfőn (jun. 29) Londonba szándékozik rándulni. A' közönség kétes az iránt: vajjon a' királynő Russell lord vagy Lansdowne marquist fogja e' kabinetalakításra hivatni. E' tekintetben a' Times így nyilatkozik: „Ugy mondják, Lansdowne marquis élemlült kora 's egészségi gyöngeséggel mentegetőzik. (Lansdowne 66, Russell 54 éves.) Az új kormány alakulását legközelebb hét közepeig várják, melly időig a' mostani miniszterek tárczáikat megtartják.“ Parlamentfelosztás nincs Russell lord szándékában, ez legalább a' city véleménye. — A' gabnatorvényre vonatkozólag ezt mondja többi közt a' Times: „Peel minisztersége nagy rendszabálya — új korszak kezdete az angol státuséletben, keresztül van küzdve. De — folytatja — betű szerint a' diadal órájában halálos csapást kap a' miniszterség és földre rogyik (minthogy az irlandi kényszerítő billi szavazáskor 70 's néhány szavazattal megbukván leköszönt.)

54ik szám.

É R T E S Í T Ő.

1846.

A' Tiszavölgyi Társulat

által folyó évi augusztus hónap közepén több ponton megkezdendő vizszabályozási munkálatokhoz, alább megnevezendő helyeken következő szerszámok fognak megkivántatni:

	D a r a b		
	Targoncza	Ásó	Csákánykapa
1. Vásáros-Naményban—Bereg megyében . . .	900	1800	200
2. Tisza-Tárkányban—Zemplén megyében . . .	1250	2700	200
3. Tisza-Dobon—Szabolcs megyében	300	700	80
4. Czibakházán—Heves megyében	2000	4000	400
5. Szegeden—Csongrád megyében	2400	5000	500

Ezen szerszámok olyforma kiállítására—hogy az ásók 3 láb-, a' csákánykapák pedig 2 1/2 láb hosszú kemény fanyelekkel ellátva legyenek—írásbeli ajánlatok útján fog eszközöltetni. Előleges feltételei következők:

- 1) Vállalkozni 's ajánlatot tenni lehet, akár az egész 's mind az öt helyen megkivántató mind a' három czikkbeli mennyiségre összesen, — akár különösen egy egy helyre szállítandó részlegre vagy szerszám-fajra.
- 2) Elfogadtatnak oly ajánlatok is, mellyek szerint a' vállalkozó mindezen szerszámokat egyedül Pesten, vagy pedig nyelvek nélkül, adhassa által.
- 3) Azokra nézve, kik a' fentebb megnevezett vidéki helyekre vállalnák szállítani, végső beszállítási határnap f. évi auguszt 15dike, a' pesti szállításra nézve pedig auguszt 1-ső napja.
- 4) A' vállalkozó szoroson köteles az érdekelt szerszámokat mind külforma, mind súly és minőség tekintetében, egészen a' központi választványi tag Wodianer Sámuel urnál (zsido-piaczon a' két töröknel) megtekinthető minta szerint kiállítani.
- 5) Mind azok, kik e' vállalatban részt venni ohajtanak, megtekinthetnek mindenek előtt a' fentebbi pontban érdekelt mintadarabokat — a' kiállítási legalsó ár iránt, írásbeli ajánlataikat, a' vállalati öszveg öt száztojjával számítandó bánatpénzzel együtt lakásuk vagy illeioleg szállásuk helyének fölgyazése mellett, pecsétjük alatt folyó hónap 14dik napjának estvéjéig fenczimzett választványi tagnál okvetetlenül adják be. Később beküldendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.
- 6) A' bánatpénzek fölül nyugtatványok fognak adatni — 's július 16kán annak vagy azoknak, kikkel a' választvány nem szerződött, mindeniknek bánatpénze visszaadatik.
- 7) A' kinek ajánlatát a' választvány elfogadja, azzal szoros szerződés fog köttetni, mellynek biztosítására 's azonkül a' szállítás netaláni pontatlansága által haramolható bármelly károkra nézve a' vállalkozó oly kezeszt állítani köteles leszen, kinek tehetségeiben a' szerződési feltételek pontos megtartására nézve a' társulat teljes biztosságot találhasson. — Pesten július 7kén 1846. **A' Tiszavölgyi társulat központi választványja.**

A' es. kir. duna-gőzhajózási első társaságféle kölcsönnek első sorshuzása.

Az es. kir. dunagőzhajózási első társaság igazgatósága tudomásul teszi ezennel, hogy az 1845. april. 9kén közgyűlési határozatnál fogva sorshuzás után kijátszandó, 1842. martius 1jén kelt 's 50 ezer ftnyi öszszes értékű, százkötelezvény kihuzatása, két meghitelt jegyző felügyelése alatt folyó évi augusztus 18kán fog véghez menni.

A' kihuzott kötelezvények számai maga idején közzé fognak tétetni, 's a' visszafizetés történiik tizennégy nappal sorshuzás után, tehát f. évi september 1jén, ugyanazon 's a' még nem koratelt szelvények visszaadása mellett.

A' kihuzott kötelezvényekért f. évi september 1jéttől, mint azon naptól fogva, midőn azok értékét fölvehetni, többé semmi kamat nem fizettetik. — Bécs, július 1jén 1846. —

Gőzhajózási hivatal. 2—3

Pest hengermalom-társaság. Folyó hó 5kén tartott közgyűlése, határozatánál fogva, az idei nyereségből 12% mint osztalék kiiztetetik, a' fennmaradt 10% ellenben az épületek 's gépek tartalékaijéjére fordittatik.

A' részvényes urak kéretnek tehát, a' szelvények átadásá mellett az osztalékot a' malom-pénztárnál átvenni. Pest Ju'ius 6kán 1846. *Az igazgatóság. 1—2*

Letartóztató-levél. Patke Eduárd nevezetű óras legény kikérvén maga vándorkönyvéta' maros-vásárhelyi rendőrségtől, miután 60pengő forintot bizonyos urtól szép szín alatt kicsalt és felvett volna, a' pénzzel tovább állott. — A' nevezett Szász királyságból Döbelen nevű helységből származott kisdud termetű, szöke ábrázatu és hajú. Kéretnek minden tiszt, törvényhatóságok, hogyha Patke Eduárd magát mutatná, tartóztassák le 's erről tudósítsák hivatalosan a' m. vásárhelyi Rendőrséget. Kelt M. Vásárhelyt 1846 június 21kén *Lázár János, rendőrigazgató. 1—2*

Az állatkínzás elleni egyesület. f. július 1kén a' kir. természet tudományi társulat szállásán a' növendékpap-téren délelőtti 10 órakor gyűlést tartandó, mellyre minden ügybarát (tisztellett hivatals. Elnöki meghagyásból **W a r g a I s t v á n** az egyesület ideigl. jegyzője.

† **Nemzeti színház.** A' nemzeti színház igazgató-ága értesülén, hogy bizonyos csavargó a' színházi kert költsegeire kéregető — és hivatalos színbe öltözötetett aláírásí ivvel házal, ezennel nyilvánítja: *hogy semminemű kérelmezésre soha senkit nem bizott meg, és megbízni sem fog; ennélfogva kéretnek egész tisztelettel az illetők, hogy az említett kéregetőt, mint csalót, legelső alkalomkor, sziveskedjenek az igazság kezébe szolgáltatni.* — Kelt Pesten, július 3án 1846. *Szigligeti titoknok.*

† **Élovak eladása.** Több kettős, és négyes fogatu kocsiló, Pesten a' Sip-utczában, 365. szám alatt szabad kézből eladó. 1—2

Dunavizállás június 27én: 8' 6" 9" az 0 fölött.